

به مناسبت سالروز صلح امام حسن مجتبی علیه السلام در گفت‌وگو با پژوهشگر بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی تبیین شد

صلحی برای بقای اسلام

۲

دومین نشست دانش‌افزایی با موضوع تحلیل اغتشاشات اخیر برگزار شد

دست بیگانه

دومین نشست دانش‌افزایی اعضای هیئت علمی و استادان مدعو دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) در سال ۱۴۰۱ با موضوع بررسی تحلیلی اغتشاشات اخیر برگزار شد.به دنبال بروز حوادث اخیر در کشور و ضرورت افزایش آگاهی‌های جامعه دانشگاهی با منشأ و ماهیت این رویدادها و اغتشاشات، دومین نشست دانش‌افزایی استادان دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) با موضوع «دست بیگانه، تحلیلی پیرامون حوادث اخیر و نقش‌آفرینی استادان دانشگاه در جهاد تبیین» در سالن شهید سلیمانی دانشگاه و با حضور بیش از ۱۵۰ نفر از اعضای هیئت علمی و استادان دانشگاه برگزار شد.در ابتدای این نشست، دکتر نجارزاده، مدیرکل حراست سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی ضمن تشریح ...

دومین نشست دانش‌افزایی با موضوع تحلیل اغتشاشات اخیر برگزار شد

منبر مجازی

اندیشیدن... اندیشیدن

حجت‌الاسلام فرحزاد: یکی از راهکارهای معرفت نفس تفکر است که واقعاً ما از آن غافل هستیم، یعنی اگر تفکر باشد، همه چیز هست و اگر تفکر نبود، همه چیز قاطی می‌شود. بعضی‌ها اول فکر می‌کنند، بعد حرف می‌زنند یا کاری انجام می‌دهند، بعضی‌ها اول حرف می‌زنند یا کاری انجام می‌دهند و بعد می‌گویند این چه کاری بود کردیم، بعد فکر می‌کنند.در نهج‌البلاغه هم هست که «لسان العاقل وراء عقله» یعنی آدم عاقل اول عقل و فکر و اندیشه‌اش را به کار می‌گیرد، بعد حرف می‌آید. احقر برعکس است؛ اول حرف می‌زند، بعد فکر می‌کند. باز از این احقرتر کسی است که بعدش هم فکر نمی‌کند. این دیگر احقر الحمقاء است. یک روایت بسیار خوبی هست، از این روایت‌های ریز ناب و پرمایه است. جوانی خدمت پیغمبر(ص) آمد... عرض کرد: یا رسول‌الله، چیزی به من یاد بده. حضرت فرمودند: اگر به تو یاد بدهم، عمل می‌کنی یا نمی‌کنی؟ عرض کرد: عمل می‌کنم. دوباره فرمودند: اگر به تو بگویم، عمل می‌کنی؟ عرض کرد: بله، سه باره فرمودند: اگر به تو بگویم، عمل می‌کنی؟ عرض کرد: بله. ما چنین موردی کم داریم که حضرت سه بار قول و پیمان بگیرد و محکم‌ش کند... واقعاً اگر همه عالم همین یک چیز را سرلوحه زندگی خود قرار بدهند، بنده می‌گویم اصلاً صلح کامل می‌شود، می‌شود ظهور امام زمان(عج). حضرت فرمودند: «إِذَا هَمَمْتُ بِشَيْءٍ فَعَدَّيْتُ عَاقِبَتَهُ» ... هر برنامه‌ریزی و هر کاری که می‌کنی، پایانش را نگاه کن. این شغل را می‌خواهی انتخاب بکنی، این شعار را می‌خواهی بدهی، این حرف را می‌خواهی بزنی، این پیام را می‌خواهی بفرستی، این تلفن را می‌خواهی بزنی، این ازدواج، انجامش، ترکش، طلاقش، این حرفی که می‌خواهی بزنی....

یعنی اول اندیشیدن، اندیشیدن یعنی عقلانیت که در دین ما اهمیت زیادی دارد... اصلاً در اصول کافی اول باب عقل و جهل است. در مقابل عقل هم جهل است، یعنی هیچ چیزی نفهمیدن. چرا ما از این چراغمان استفاده نمی‌کنیم؟ هزار کار خلاف می‌کنیم، بعد فکر می‌کنیم که بخواهیم جبران کنیم. حتی وقتی می‌خواهی گناه کنی، عواقب آن را نگاه کن. من این گناه را می‌کنم، زیر پای کسی را خالی می‌کنم، این غیبت را می‌کنم، این تهمت را می‌زنم، چه آثاری دارد؟ اگر آثارش را می‌توانی تحمل کنی، می‌توانی به جهنم بروی، خوب برو، انجام بده. ولی وقتی می‌بینی نمی‌شود... ببین می‌توانی از این چاله بیرون بیایی، برو، اگر نمی‌توانی، نرو. در هر کاری، آیا این وام را می‌توانی پس بدهی؟ از پس این معامله سنگین می‌توانی بریایی؟ این حدیث بسیار ناب و زیباست. پیغمبر(ص) ما فرمودند: من از فقر برای شما نمی‌ترسم، نمی‌ترسم که بی‌پول و فقیر بشوید. از اینکه تدبیر در زندگی و اقتصاددانان ندارید، می‌ترسم.

گزارشی از یک مسجد بسیار قدیمی و فراموش شده در اطراف حرم رضوی

حقایقی درباره مسجد «قتلگاه»

■ **نگاهی به یک سند قدیمی**

درباره گزارش مربوط به عبادت امام رضا(ع) در این مسجد، هیچ مستند تاریخی‌ای وجود ندارد و به نظر می‌رسد بنای اعتبار این روایت، متکی به برخی گزارش‌های شفاهی و داستان‌های عامیانه باشد. نام مسجد همان طور که در گزارش علی بن زید بیهقی خواندید، در قرن‌های پنجم و ششم هجری، «قتلگاه» بود که با نام قبرستان هم تطبیق داشت اما مستندات دوره‌های بعد، از تغییر نام این مسجد در دوره صفویه خبر می‌دهند. طبق محتوای سند شماره ۴/۳۳۳۴۸ مرکز اسناد آستان قدس رضوی که باید آن را قدیمی‌ترین سند درباره مسجد قرار گرفته در قبرستان قتلگاه بدانیم، نام مسجد در این دوره «مسجد امام(ع)» بوده است. در این سند، مکان حدودی مسجد نسبت به قبرستان قتلگاه نیز معلوم شده؛ «جهت مسجد واقع در جنب قبرستان

اقارب نقیای آل‌زبارة بوده‌اند». مسجد قتلگاه همان مسجدی است که شهرت داشت ثامن‌الحجج(ع) در آن نماز اقامه کرده‌اند. منشی قمی در «خلاصه التواریخ» از این مکان به عنوان یک مکان زیارتی در مشهد عصر صفویه نام می‌برد. کتیبه‌ای از این مسجد قدیمی به خط علیرضا عباسی در خزانه آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود که ظاهراً بر خارج دیوار غربی این مسجد نصب بوده است. مطابق این کتیبه، مهدی‌قلی بیگ (احتمالاً بانی حمام مشهور مهدی‌قلی بیگ در بازار فرش مشهد) در سال ۱۰۱۱قمری و در عهد شاه‌عباس یکم صفوی، این مسجد را تعمیر کرد. مسجد امام رضا(ع) در سال ۱۰۸۴قمری و در پی زلزله شدیدی که در قسمت‌های قبل رواق، به خسارت‌ها و آسیب‌های آن اشاراتی داشتیم، تخریب شد. اعتمادالسلطنه در کتاب «مطلع الشمس» از کتیبه‌ای دیگر سخن

مسجد قتلگاه همان مسجدی است که شهرت داشت ثامن‌الحجج(ع) در آن نماز اقامه کرده‌اند. منشی قمی در «خلاصه التواریخ» از این مکان به عنوان یک مکان زیارتی در مشهد عصر صفویه نام می‌برد. کتیبه‌ای از این مسجد قدیمی به خط علیرضا عباسی در خزانه آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود.

مبارک مشهور به مسجد امام علیه‌السلام»، در این سند به تأمین روغن چراغ برای روشنایی مسجد اشاره شده است: «۳۶۶ لیل(شب). هر لیلی سه سیر (واحد وزن، هر سیر ۷۵ گرم) [روغن. جمع: ۲۷۱ مَن مَن: واحد وزن، هر مَن سه کیلوگرم] و ۱۸ سیر». به این ترتیب، در مسجد امام رضا(ع) سالانه بیش از ۸۱ و نیم کیلوگرم روغن برای تأمین روشنایی شبانه استفاده می‌شده است.

می‌گوید که در آن به تعمیر اساسی مسجد به همت محمدصادق ناظر آستانه در سال ۱۰۸۵قمری یعنی یک سال پس از وقوع زلزله اشاره شده است. این مسجد قدیمی در توسعه بافت اطراف حرم در سال ۱۳۰۷شمسی در حاشیه کوچه «حاج‌آقاخان» قرار گرفت اما در توسعه حریم حرم، پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در راستای تأمین فضای مورد نیاز برای زائران حرم رضوی تخریب شد.

کتاب می‌نویسم. اسمشم میذارم سال‌های سیاه. می‌گفت می‌نویسم خدا خیلی بزرگ‌تر از ترس‌ها و دردهای آدمیزاده». به گلدان‌ها نگاه می‌کنم. شباهتی به گلدان‌های یک ساعت پیش ندارند. همه‌شان شکل «خاله‌فروغ» شده‌اند؛ خندان، نونوار، زیبا....

پی‌نوشت

پیامبر اکرم(ص): خداوند بسیاری از خوبی‌ها را به بنده‌اش نمی‌دهد و می‌فرماید: «به او نمی‌دهم تا از من بخواهد».

بی‌خبرم از او. تا جایی در جریانم که شوهر خدایبامرزش آقا سهراب کاری کرد که نجات پیدا کند. اصلاً فروغ را از نو ساخت. نجاتش داد. عوض شد. فروغ باج‌رئت، فروغ با استدلال. این قدر که ترس‌هایش را برداشت به قول خودش یک روز از «پل خواجه» ریخت پایین. صد و هشتاد درجه چرخید شکر خدا. بعد از اینکه ازدواج کرد و رفت اصفهان، مسیر زندگی‌اش تغییر کرد. یادم می‌آید آخرین بار یک‌ریز به خودش می‌خندید و می‌گفت؛ بالاخره درباره ترس‌های مزخرفم

دوربرش می‌ترسید. از عالم و آدم، از بی‌پولی، از تنهایی، ورشکستگی، تصادف، آلزایمر، پیری، بیکاری... هر چه هم می‌گذشت بدتر می‌شد... پسرش که دنیا آمد ترس‌های فروغ چند برابر شد. انگار تصمیم گرفت دیگر برای دو نفر بترسد».

آپاش را می‌گیرم زیر شیر. می‌خواهم به گلدان‌ها برسم و برگ‌ها را با دستمال تَر پاک کنم. هیچ کدامشان سر کیف نیستند. سبز نیستند، برق نمی‌زنند. مادرم آلبوها را سُرم می‌دهد توی کشو و ادامه می‌دهد: «خیلی سال است

رقیه توسلی | آلبوم‌ها را زیرورو می‌کند. هر چه می‌گردد، پیدا نمی‌شود. بالاخره رضایت می‌دهد شاید جای دیگری گذاشته و خودش را مشغول می‌کند به عینکش. پَر روسری آبی‌اش را می‌کشد روی شیشه‌ها. نگفته می‌دانم مادرم روی خاطره‌ای زوم کرده.

می‌گوید: «فروغ می‌ترسید. تقریباً از همه چیز. از پُل، از ساتور، پارس سگ، رعدوبرق، تاریکی، صدای اره، غذای رستوران... همیشه استرس داشت. من ندیدم یک روز بی‌هول و ولا زندگی کنند... ادا درنمی‌آورد، واقعاً از

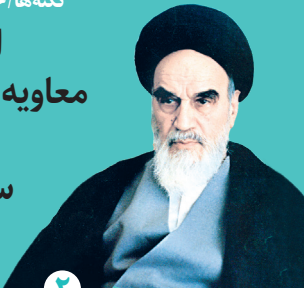

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال دوم | ویژه نامه ۲۶۱ |

نکته‌ها/ حضرت امام خمینی(ره)

امام حسن علیه السلام
 معاویه را مفتضح کرد
 همان قدر که
 سیدالشهدا علیه السلام
 یزید را

۲

زاویه دید

درس‌های نرمش قهرمانانه

امام حسن علیه السلام برای دوران

معاصر

۳

نیم‌نگاه

مظلومیت

امام حسن مجتبی علیه السلام نتیجه
 مخالطه در مورد حسنین علیهما السلام

۲

در حرم

آغاز زندگی زوج تانزانیایی
 در حرم مطهر رضوی

دو جوان تانزاناییی ارادت‌مند به حضرت علی بن موسی الرضا(ع)، زندگی مشترکشان را در حرم مطهر رضوی آغاز کردند. در مراسمی که به همت

معاونت امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی برگزار شد، یک زوج از کشور تانزانیا زندگی مشترک خود را در رواق دارالرحمه حرم مطهر رضوی آغاز کردند. محمد تقی هدی، داماد تانزاناییی در گفت‌وگو با آستان‌نیوز ضمن بیان احساسات خود از حضور در بارگاه منور رضوی گفت: از اینکه یک بار دیگر توفیق شد در این فضای روحانی قرار بگیریم بسیار احساس خوبی دارم. وی همچنین به انگیزه آغاز زندگی مشترکش در حرم مطهر رضوی اشاره کرد و افزود: معتقدم ازدواج امری مقدس است و اگر در مکانی مقدس اتفاق بیفتد، اتفاق‌های بسیار خوبی رقم خواهد خورد. محمد تقی تصریح کرد: خواسته من از امام رضا(ع) این است که تا آخرین لحظه در کنار همسرم زندگی کنم و عنایت‌های حضرت همواره شامل حال ما باشد.

زینب صبور، نوeros تانزاناییی نیز در این گفت‌وگو تصریح کرد: پنج سال پیش برای زیارت به حرم امام رضا(ع) مشرف شدم و از آنجایی که شنیده بودم امام رضا(ع) حاجت‌های زائران خود را برآورده می‌کنند، از ایشان خواستم ازدواج موفقی داشته باشم و آرزو کردم جشن ازداجم در حرم مطهر برگزار شود، امروز به آرزویم رسیدم و از این بابت خدا را شاکرم. از امام رضا(ع) درخواست کردم همه جوانان خوشبخت شوند و زندگی خوبی داشته باشند، همچنین دعا کردم دوباره توفیق زیارت این امام همام نصیب و روزی‌ام شود.

پیامکت زندگي

و عاقبتی که
 به خیر شد